

Productia de electricitate din eolian si solar a depasit în premiera combustibilii fosili în 14 state din UE (raport)

Productia de electricitate din surse eoliana si solara a depasit pentru prima data combustibilii fosili în 14 dintre cele 27 de state-membre ale Uniunii Europene (UE), iar regenerabilele asigura aproape jumatate din mixul energetic, releva datele incluse în raportul EMBER 2026.

Conform documentului, citat de platforma InfoClima, energia solara a crescut accelerat, în timp ce carbunele a coborât la un minim istoric, iar gazul natural ramâne pe un trend descendent. În acest context, stocarea, bateriile si modernizarea rețelilor devin esentiale.

La nivel european, în 2025, productia de energie electrica pe baza de carbune a scazut la 257 TWh, un nou minim istoric, sub cel din 2024, în timp ce, în 2015, productia ajungea la 705 TWh. Pe acest fond, 19 state-membre au avut o pondere a carbunelui de sub 5% în mixul energetic, iar Germania si Polonia au fost tarile care au concentrat peste 74% din productia de energie electrica din carbune a UE. Restul statelor au accelerat procesul de utilizare al acestei surse.

În acelasi timp, bateriile au devenit un competitor real pentru productia pe gaz în orele de vârf. "Orele cu cerere ridicata de gaz au generat cresteri de pret pentru electricitate. Orele cu productie abundenta din eolian si solar au determinat scaderi semnificative ale preturilor. În prezent bateriile creeaza oportunitate economica. Ele stocheaza energia ieftina produsa în timpul zilei si livreaza energie în orele de vârf, când anterior hidrocentralele sau centralele pe gaz stabileau pretul marginal", a comentat, pe margine raportului, Alexandru Ciocan, specialist în cadrul Energy Policy Group (EPG).

Pe de alta parte, în 2025, costul mediu al electricitatii din gaz a variat între 101 si 112 de euro/MWh, la nivelul UE.

"Orele cu vânt si soare abundente coincid din ce în ce mai des cu preturi reduse. În 2025, 19 state membre au înregistrat cel puțin o ora în care energia eoliana si solara au depasit 70% din productia orara de electricitate. În 2020, doar doua state au atins acest prag. În Danemarca, Estonia, Germania, Grecia, Lituania, Luxemburg, Țările de Jos, Portugalia si Spania, energia eoliana si solara au furnizat împreuna peste 50% din productia de electricitate în cel puțin o treime din orele anului. În majoritatea cazurilor sistemul energetic european fiind interconectat, atenuaza volatilitatea preturilor si presiunea asupra rețelilor. Transferul transfrontalier directioneaza energia acolo unde cererea este maxima. O conectivitate mai buna si noi linii de transport, inclusiv în Europa de Est (regiune insuficient integrata) si regiunea nordica, pot reduce suplimentar amplitudinea socurilor de pret", explica Ciocan.

La capitolul stocarii energiei regenerabile în baterii, pentru utilizare ulterioara în perioadele de cerere ridicata, anul trecut, capacitatea bateriilor de mare putere din UE a depasit 10 GW, fata de cei 4 GW înregistrati în 2023, cu aproape jumatate din capacitatea instalata concentrata în Italia si Germania.

În cazul României, datele raportului Ember arata un progres evident, dar insuficient raportat la potential. Astfel, energia solara este în crestere constanta, atât ca productie, cât si ca pondere în mixul energetic, însa principalele constrângeri ramân capacitatea limitata a rețelilor, ritmul lent al autorizarilor si lipsa solutiilor de stocare la scara larga.

"România este competitiva datorita iradierii solare ridicate si disponibilitatii suprafetelor. Interesul investitorilor ramâne ridicat. O provocare majora persista în modul în care statul gestioneaza schemele de ajutor de stat.

Incertitudinea si modificarile frecvente pot limita interesul investitiilor private. Urmatorul pas este integrarea. Extinderea energiei solare trebuie corelata cu investitii accelerate în retele, baterii si flexibilitatea cererii. Fara aceste elemente, energia ieftina produsa la prânz nu se va reflecta în preturi mai mici seara, mai ales ca la nivel national sectorul prosumatorilor s-a dezvoltat accelerat, peste 1 GW instalat doar în 2025. Directia este corecta. Miza este viteza de implementare. Energia solara poate deveni un pilon al securitatii energetice si al stabilitatii preturilor, daca politicile publice muta accentul de pe instalare pe integrarea eficienta în sistem. În acest moment, energia solara reprezinta mai degraba o provocare pentru retelele de distributie si pentru furnizori", se mentioneaza în articolul InfoClima.

Pe de alta parte, în viziunea specialistului EPG, România se confrunta cu un interes crescut pentru dezvoltarea de centrale pe gaz, bazat pe resursele interne disponibile, moment în care "apare o inconsistentă de politica".

"România continua sa promoveze investitii în acest sector, dar reclama în acelasi timp faptul ca, în statele din vest, cu o pondere mai mare a regenerabilelor, preturile la energie sunt semnificativ mai mici. Ramâne deschisa întrebarea sustenabilitatii economice. Centralele pe gaz vor opera tot mai putine ore, în special în perioadele de vârf. Costurile cu combustibilul, certificatele de emisii si volatilitatea pietei, inclusiv o potentiala integrare a hidrogenului pe termen lung, ridica semne de întrebare asupra viabilitatii acestor investitii pe termen mediu si lung", subliniaza Alexandru Ciocan.

În ceea ce priveste carbunele, România si-a asumat obiectivul unei iesiri complete din productia de energie pe baza de carbune pâna în orizontul anului 2032.

"Întârzierile în dezvoltarea centralelor pe gaz de la Complexul Energetic Oltenia, alaturi de ritmul lent al investitiilor în surse regenerabile si de o infrastructura de interconectare insuficient dezvoltata, au determinat solicitarea prelungirii functionarii unor grupuri programate pentru închidere în 2025. Autoritatile au justificat aceasta decizie prin considerente de securitate energetica si adecvanta a sistemului. Masura mentine temporar productia pe carbune în mixul energetic, dar prelungeste expunerea la costuri ridicate, la pretul certificatelor de emisii si la riscuri de neconformare cu obiectivele climatice asumate. Pe termen mediu, centralele pe carbune ramân nesustenabile din punct de vedere economic. Functionarea lor va deveni tot mai dificila într-o piata dominata de energie regenerabila, flexibilitate si solutii de stocare (...)", considera specialistul.

Raportul citat evidentiaza faptul ca, în privinta capacitatii instalate în baterii energie eoliana si solara, România se plaseaza pe locul al treilea în Uniunea Europeana.